

Planenlig tillsyn vid Lotsgatans gruppboende

INLEDNING AV ÄRENDET

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHHM) har i verksamhetsplanen för år 2023 som målsättning angett att proaktiv tillsyn i form av inspektioner ska genomföras vid Kommunernas socialtjänsts k.f. (KST) boendeenheter som erbjuder heldygnssomsorg för personer med funktionshinder.

Utgångspunkten för ÅMHHM:s tillsyn bygger på det riksomfattande tillsynsprogrammet 2012 – 2014 ”Boendeservice med heldygnssomsorg för funktionshindrade” under ledning av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira). Underlag har även erhållits från den granskning av självbestämmande och begränsningsåtgärder på ovannämnda enheter som ÅMHHM genomförde åren 2019 – 2020 tillsammans med Statens ämbetsverk på Åland. Frågeställningar i förvaltningsklagomål som ÅMHHM har hanterat under de senaste åren har ytterligare påverkat innehållet i den nu aktuella tillsynen.

UTREDNING OCH UTLÅTANDEN

Inspektionen på Lotsgatans gruppboende (enheten) har genomförts så att ÅMHHM den 25 maj 2023 per telefon kontaktade föreståndare Maria Dahlgren och meddelade om inspektionen. Därefter skickade ÅMHHM per epost inspektionschecklista och personalförteckning med begäran om att få ifrågavarande handlingar ifyllda och returnerade senast den 06 juni 2023, tillsammans med enhetens gällande verksamhetsplan. ÅMHHM genomförde förhandsanmäld inspektion på enheten den 8 juni 2023 då utrymmen granskades och enhetens inskickade handlingar genomgicks. ÅMHHM skickade den 8 juni 2023 ut en inspektionsberättelse tillhörande handlingar på hörande till enheten. Eventuella synpunkter på innehållet i handlingarna har inte meddelats ÅMHHM inom utsatt hörandetid.

BESLUT OCH MOTIVERINGAR

Beslut

ÅMHH uppmärksamgör KST med stöd av 10 § 1 mom. i landskapslagen (2020:13) om socialvårdens förvaltning och tillsyn på Åland på att bestämmelserna i 64 § landskapslagen (2020:12) om socialvård och 42 a § lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (1997/519) innebär att obehörig personal inte ensamma kan arbeta i arbetsskift.

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHH) uppmärksamgör Kommunernas socialtjänst k.f. (KST) med stöd av 10 § 1 mom. i landskapslagen (2020:13) om socialvårdens förvaltning och tillsyn på (2020:12) om socialvård på skyldigheten att göra en skriftlig anmälan om ibruktagande av enheten till ÅMHH enligt 13 § i hälsoskyddslagen (FFS 763/1994).

Motiveringar

Personal

Enligt 64 § i landskapslagen (2020:12) om socialvård ska för uppgifter inom verkställigheten av socialvården kommunen ha ett tillräckligt antal yrkesutbildade personer inom socialvården samt annan personal som deltar i klientarbetet. Enligt 42 a § i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (1997/519) ska en enhet för krävande multiprofessionellt stöd ha ett tillräckligt antal yrkesutbildade personer inom socialvården och hälso- och sjukvården samt övrig personal med tanke på verksamheten och de särskilda behoven hos dem som ges specialomsorger.

Enheten uppger i den ifyllda inspektionschecklistan att det i alla arbetsskift inte lyckas att tillse att det finns utbildad personal och att personal i enstaka fall kan vara tvungen att jobba ensam. ÅMHH konstaterar efter konsultation med Valvira att lagstiftningen inte känner till undantag ifrån kraven på personalens behörigheter och att enheten följaktligen under alla klockslag, i alla situationer ska tillse att personalens antal och utbildning motsvarar antalet klienter och deras stödbehov. ÅMHH konstaterar att en obehörig anställd inte ensam kan arbeta i skift och tolkar enhetens svar att så har skett. ÅMHH uppmärksamgör enheten på kraven på att alltid ha en behörig anställd på plats.

Utrymmen

Enligt 13 § i hälsoskyddslagen (FFS 763/1994)¹ ska verksamhetsutövaren senast 30 dygn innan verksamheten inleds göra en skriftlig anmälan om ibrukttagande av enheter som fortlöpande ger vård inom socialvården. På Åland ska anmälan göras till ÅMHH.

Utgående från den information som har meddelats ÅMHH har enheten inte gjort ifrågavarande anmälan. ÅMHH uppmärksamgör enheten i ovannämnda beslut på att göra anmälan till ÅMHH gällande ibrukttagande av enhet som fortlöpande ger vård inom socialvården. Anmälan skickas till kansliet@amhm.ax.

Hälso- och sjukvård

Enligt 15 § i landskapslagen (2011:114) om hälso- och sjukvård ska verksamheten inom Ålands hälso- och sjukvård basera sig på vetenskap och beprövad erfarenhet samt på god vårdpraxis och goda rutiner. Verksamheten ska vara högklassig och trygg och fullgöras på ett behörigt sätt.

ÅMHH konstaterar att läkemedelsbehandling utgör en verksamhet inom hälso- och sjukvården, även om den sker vid en enhet inom socialvården. ÅMHH bedömer att säker och kvalitativ läkemedelsbehandling på enheten bygger på att en läkemedelsbehandlingsplan har utarbetats i enlighet med Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 7:2021.

Enligt uppgift till ÅMHH saknar enheten en läkemedelsbehandlingsplan, men KST avser under år 2023 utarbeta en läkemedelsbehandlingsplan som berör alla boendeenheter. ÅMHH avstår därför från ytterligare tillsynsåtgärder i detta skede och fortsätter föra dialog med kommunalförbundet för att få uppgifter om närmare tidtabell och innehåll för ifrågavarande plan.

Övrigt

I den ovannämnda ifyllda returnerade personalförteckningen har enheten på ÅMHH:s begäran uppgett vilka anställda som har hygienpass. Ifrågavarande uppgifter överförs internt på ÅMHH till ansvarig inspektör för livsmedelshygien för separat kravbedömning.

¹ Hälsoskyddslagen (FFS 763/1994) är antagen på Åland genom landskapslag (2016:84) om tillämpning på Åland av hälsoskyddslagen.

Besvär

I enlighet med 10 § 3 mom. i landskapslagen (2020:13) om socialvårdens förvaltning och tillsyn på Åland kan inte ändring i detta beslut sökas genom besvär.

Beslutet justeras omedelbart.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Helena Boman
T.f. myndighetschef
Beslutande

Mikael Granholm
Social- och hälsovårdsinspektör
Föredragande